

Filosofie - rozsah úkolů

Jaspers se na jednom místě své „Philosophie I.“ vyjadřuje tak, že „Philosophie ist das denkende Vergewissern eigentlichen Seins.“ (3337, 37.) Obávám se, že tato formulace by mohla být pochopena velmi zavádějícím způsobem, neboť rozhodujícím momentem se tu nutně stává způsob, jakým je chápáno ono „Sein“, a hlavně jak je chápáno ono „eigentliches Sein“ (třeba na rozdíl od nějakého „Sein“, které je „uneigentlich“ nebo „nichteigentlich“). Filosof se chce ujistit tím, jaká je pravá skutečnost toho, co jest; a to zároveň znamená, že chce „po pravdě“ vidět a vědět, nakolik je ta či ona skutečnost pravá a nakolik nepravá, eventuálně co je na ní pravé a co nepravé, což znamená vidět každou skutečnost ve světle pravdy, tedy ve světle toho, jaká by měla být, a tudíž vědět o jejích nedostacích, eventuálně o tom, že by vůbec neměla být. Základní důležitost má tedy nikoli filosofovo hodnocení z vlastních pozic, nýbrž podřízení také těchto vlastních pozic oné normě „pravosti“, v jejímž světle chce vidět vše v tom smyslu nejde o „hodnocení“, nýbrž o „poznání“ a „vědění“ – pochopitelně jako cíl, kterého filosof dosahuje rovněž v něčem lépe a v něčem hůře, takže se právě proto také sám i se svou filosofií musí ochotně a dokonce usilovně do světa „toho pravého“ stavět.

(Písek, 090912-2.)